

Møteinnkalling

Utvalg: Kommunestyret
Møtested: Terråk - Bindalshallen
Dato: 23.08.2022
Tidspunkt: 09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest.

Vararepresentantene møter etter nærmere beskjed.

Tilleggsinformasjon:

BUDSJETTDUGNAD FOR KOMMUNESTYRET, HOVEDTILLITSVALGTE OG LEDERFORUM TIRSDAG
23.08.2022.

PROGRAM FOR DAGEN:

09.00 – 09.10 ordfører innleder

09.10- 09.20 kommunedirektør om årets budsjettprosess

09.20 – 10.00 sektorlederne om framtida; største utfordringer, behov for økt- og redusert ressursbruk.

10.00 – 10.15 HR-sjef om rekruttering og framtidige utfordringer på personalområdet

10.15 – 10.30 pause

10.30 – 11.30 økonomisjef orienterer om økonomiplan, KOSTRA-tall og øvrige nøkkeltall

11.30- 12.15 lunsj

12.15 – 13.00 økonomisjef orienterer videre om økonomiplan, KOSTRA-tall og øvrige nøkkeltall

13.00 – 13.15 pause

13.15 – 15.00 gruppearbeid inkludert presentasjon i plenum. Grupper: De tre politiske listene hver for seg, hovedtillitsvalgte i en gruppe og ledere i en gruppe

15.00 – 15.15 ordfører oppsummerer

Det vil bli servert kaffe og frukt. Varm lunsj kl. 11:30.

Behandling av sak 54/22 kl. 15.30.

Dokumentene er publisert på kommunens nett- og facebookside.

Møtet vil bli strømmet på kommunens nettside.

Terråk, 09.08.2022

Britt Helstad
Ordfører

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevet signatur

Saksliste

Saksnr.	Tittel	Lukket
PS 53/2022	Godkjenning av innkalling med sakliste	
PS 54/2022	Kommunal behandling av søknad om ny akvakulturlokalitet «Fornes» i Ursfjorden – Gadus Havbruk AS.	

PS 53/2022 Godkjenning av innkalling med sakliste

Saksutredning

Arkivreferanse: 2022/852-2

Saksbehandler: Ole Ketil Haugvik

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
54/2022	23.08.2022	Kommunestyret

Kommunal behandling av søknad om ny akvakulturlokalitet «Fornes» i Ursfjorden – Gadus Havbruk AS.

Kommunedirektørens innstilling

Bindal kommune tilrår at Gadus Havbruk AS sin søknad om ny akvakulturlokalitet «Fornes» for produksjon av torsk som ligger i Ursfjorden ved Gaupen i Bindal kommune innvilges som omsøkt.

Omsøkte tiltak anses å være i tråd med kommunedelplan for kystsonen, samt i samsvar med kommunens målsetting i samfunnsdelen om å legge til rette for verdiskaping og etablering av arbeidsplasser med basis i kommunens naturressurser innenfor samfunnsmessig forsvarlige rammer.

Vedlegg

- 1 Omsøkt lokalitet Fornes - kart
- 2 Høringsuttalelse fra Nordland Fylkes Fiskarlag
- 3 Høringsuttalelse fra Naturvernforbundet
- 4 Høringsuttalelse fra Harangsfjord Grendelag

Saksopplysninger

Nordland fylkeskommune, avdeling for samfunnsutvikling - næring, har oversendt søknad om ny akvakulturlokalitet «Fornes» til Bindal kommune for offentlig høring og kommunal behandling. Link til søknaden: [Fornes – Gadus Havbruk AS](#)

Kommunen har i henhold til forskrift om samordning og tidsfrister i behandling av akvakultursøknader åtte uker saksbehandlingsfrist etter at offentlig utlysning er gjort. Gadus Havbruk AS la ut søknaden til offentlig ettersyn med en måneds høringsfrist på www.lysningsbladet.no, Ytringen og Brønnøysunds Avis 03. juni 2022. Søknaden ble også annonsert på kommunens hjemmeside.

Saken er i henhold til plan- og bygningsloven med forskrifter unntatt fra behandling etter denne loven. Tillatelse gis av Nordland fylkeskommune i samsvar med akvakulturloven, og søknaden behandles av kommunen i forhold til kommunale planer og interesser. Statsforvalteren i Nordland skal behandle saken etter forurensningsloven og gir eventuelt utslippstillatelse i samsvar med denne lov. Mattilsynet behandler saken etter lov om matproduksjon og mattrygghet, samt etter forskrift om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg.

Nordland fylkeskommune har vurdert søknaden opp mot naturbasen til Miljødirektoratet med hensyn til verneområder, friluftsområder og leveområder for ulike dyrearter. Fylkeskommunen har ikke funnet at endringen vil ha vesentlig virkning for miljø, naturressurser og samfunn som tilsier at den må konsekvensutredes.

Fra søknaden/dokumentene fremgår følgende:

Lokalitet Fornes er plassert i Ursfjorden i Bindal kommune.

Søker: Gadus Havbruk AS

Søknaden gjelder: Ny lokalitet for torsk

Størrelse/produksjon: 3 500 tonn MTB

Lokalitet: Fornes

Koordinater: Midtpunkt anlegg N 65°14,750` Ø 12°16,258`

Kommunale planer

1. Forhold til kystsoneplanen (2019) - 3.3. Bruk og vern av sjø og vassdrag (6001)

3.3.1. Bruk eller vern av sjø og vassdrag dypere enn 20m

Dette er fellesområder i kystsonen hvor det ikke er foretatt en konkret avveining mellom ulike brukerinteresser. Innenfor disse områdene kan det tillates etablering av akvakultur, dersom det ikke foreligger særlige grunner for å avslå søknaden.

Etablering av akvakultur er ikke tillatt hvis dette har vesentlig negativ konsekvens for registrerte nasjonale eller regionale interesser knyttet til særskilt verdi for naturmangfold, verdensarv, kulturminner og friluftsliv, eller som er tilsvarende viktig for transport og ferdsel på sjøen, eller der konsekvenser av en slik etablering vil være usikre.

"Bruk og vern områder" dypere enn 20m vil oppdrettsanlegg kunne etableres dersom det ikke dukker opp nye momenter under offentlig utlegging/kunngjøring som en følge av særlovgivningen. Ved søknad om etablering av akvakulturanlegg i de generelle sjøområder dypere enn 20 m kreves full saksgang med utredning og avveining forhold til andre interesser jf. Akvakulturloven §6 og §16.

3.4. Fiske (6300)

I gytefelt/viktige fiskefelt, kaste-låsettingsplasser og i aktive redskapsfelt skal det i vannsøyle eller bunn ikke tillates tiltak som kan skade eller ødelegge områdenes kartlagte funksjon.

2. Forholdet til Kommuneplanens samfunnsdel 2014-2024

Hovedmål – 1. Næringsutvikling

Bindal kommune skal oppmuntre til nytenkning og legge til rette for etablering av flere og nye bedrifter, samt bidra til gode utviklingsmuligheter for eksisterende næringsliv i hele kommunen. Det er viktig å arbeide for å sikre rammebetingelsene for primærnæringene og legge til rette for at kommunens naturgitte fortrinn kan utnyttes.

Delmål – 1 j)

Bindal kommune skal legge til rette for verdiskaping og etablering av arbeidsplasser med basis i kommunens naturressurser innenfor samfunnsmessig forsvarlige rammer, herunder også arbeidsplasser innenfor reiseliv og akvakultur.

Offentlig høring:

Søknad om ny akvakulturlokalitet Fornes ble etter oversendelse fra Nordland fylkeskommune utlagt til offentlig innsyn i perioden 3. juni – 1. juli 2022.

Kommunen har mottatt flere innspill/merknader til søknaden om ny lokalitet for oppdrett av torsk ved Fornes i Ursfjorden. Høringsuttalelsene er gjengitt nedenfor.

Nordland Fylkes Fiskarlag

Gadus Group AS har ifølge Nordland Fylkes Fiskarlag gjort egne vurderinger av risiko for påvirkning av villtorsk fra oppdrettsanlegg, og at det i vurderingen er opplyst at det nærmeste gytefeltet med verdi 4 ligger 13,3 km fra lokaliteten, noe som ikke stemmer! Nærmeste gyteområde for kysttorsk ligger kun 3,5 km nord for omsøkt lokalitet.

Nordland Fylkes Fiskarlag mener at det, utfra dagens kunnskap om risiko for genetisk interaksjon og spredning av sykdom til vill torsk, er en reell fare for vesentlig negativ konsekvens for registrerte nasjonale eller regionale interesser for naturmangfold, dersom det etableres en oppdrettslokalitet for torsk som omsøkt. Det er kartlagt et regionalt viktig gyteområde for kysttorsk kun 3,5 km nord for lokaliteten, som overlapper med et gytefelt kartlagt av HI med gytefeltverdi 4. Konsekvensen av en slik etablering vil være usikker, og vi mener at det ut fra bestemmelsen knyttet til flerbruksområdet avsatt i kommunens plan ikke kan gis anledning til en oppdrettslokalitet for torsk. Rekruttering til bestanden, gjennom ivaretagelse av kartlagte gytefelt, må anses å være av både regional og nasjonal interesse knyttet til særskilt verdi for naturmangfold.

Konsekvensen av en slik etablering vil dessuten være svært usikker, og vi mener at det ut fra bestemmelsen knyttet til flerbruksområdet avsatt i kommunens plan ikke kan gis anledning til etablering av en oppdrettslokalitet for torsk som omsøkt.

Naturvernforbundet

Torskeoppdrett er et nytt satsingsområde langs kysten, men Naturvernforbundet (NNV) er derimot sterkt bekymret for at slike oppdrett vil føre til ytterligere press på den sårbare kysttorsken som havforskerne vurderer til å være truet langs hele kysten.

Naturvernforbundet har gjort landsmøtevedtak hvor det etterlyses strengere krav til hvor og hvordan det oppdrettes torsk. Herunder også at eventuelt oppdrett av torsk kun må forgå i lukkede anlegg. Det påpekes at det i søknaden til Gadus Havbruk AS er planlagt oppdrett i åpne anlegg.

Siden torsken gyter i havet kan egg og yngel spres over store avstander, og krysning mellom oppdrettstorsk og kysttorsk synes derfor enda vanskeligere å unngå enn krysning mellom villaks og oppdrettslaks. Naturvernforbundet er av den mening at anlegget på Fornes ligger for nært gyteområder, og risikoen for blanding av «oppdrettsgener» inn i den lokale kysttorskstammen er for stor. Det fiskes bl.a kveite i området, og fortøyningene til dette anlegget vil, ifølge Naturvernforbundet, være til hinder for dette fisket. De ber om at det tas hensyn til dette som en del av kunnskapsgrunnlaget når søknaden skal vurderes.

Naturvernforbundet ber Bindal kommune om å avslå søknad om etablering av torskeoppdrett ved Fornes.

Harangsfjord Grendelag

Til tross for at oppdrett har blitt en viktig vekstnæring i kystområdene, er det stor usikkerhet rundt betydningen for miljøet i fjordene, påvirkning på vill fisk og andre arter, samt fortrenkning av andre næringer og annet bruk av områdene. Harangsfjord Grendelag mener det er på tide stoppe nyetableringer til man har løst forurensningsproblemene næringa representerer, og funnet tryggere og mer bærekraftige metoder for oppdrett i sjø.

Ursfjorden og Bindalsfjorden har allerede en rekke oppdrettsanlegg som legger beslag på areal, fiskeplasser og landskap. Lys og støy sprer seg mange kilometer og siktlinjer og utsyn forandres totalt. Grendelaget mener derfor at det er en grense for hvor stor del av fjordsystemene som skal påvirkes på denne måten. Harangsfjord Grendelag syns det er nok oppdrett i Ursfjorden allerede, og vil bevare naturområder som er helt fri for anlegg.

Fjordfiske har til alle tider hatt stor betydning for så vel sjarkfiskere som lokalbefolkningen rundt Ursfjorden. Her er gyteplasser for både kveite og fjordtorsk, og fjorden er en av Norges rikeste fjorder for kveitefiske. Eksisterende anlegg legger allerede beslag på viktige fiskeplasser, og fjordfiskere og vi andre har mistet gamle garnsett og fiskeplasser for vad på grunn av anlegg og fortøyninger. Slike kan ikke erstattes.

I tillegg til søknaden som gjelder Fornes, er det søkt om enda en lokalitet for laks på andre sida av fjorden, ved Slåttvika/Hundhålet. Ved vurdering av disse må hele Ursfjorden ses under ett. Tidevannsstrømmen går inn Ursfjorden på Gavlsida og ut på Sømnasida. Slam og forurensning fra et anlegg ved Fornes vil dras med strømmen innover i fjorden. Lokale fiskere ser mye slam på garna og setter dette i sammenheng med oppdrettsanleggene. Det er i det hele tatt stor usikkerhet omkring hvilke konsekvenser de store mengdene utslipp og forurensning fra en voksende oppdrettsnæring vil ha for annen fisk og andre arter.

Det er registrert hummer flere steder, spesielt ved Gavlen. Dette er også hovedplassen der vi fisker krabbe når det er sesong for det.

Harangsfjord Grendelag ser verdien av at det skapes arbeidsplasser og kapital i kommunen, men mener samtidig at det må skapes en balanse mellom ulike interesser slik at også de ikke-materielle, ikke-kommersielle verdiene må kunne tas hensyn til.

Grendelaget mener det bør settes stopper for nyetableringer i fjorden, og heller styrke arbeide for at næringa skal utvikle seg til å bli mer bærekraftig samtidig som man verner om naturmangfold og andre verdier.

Ovenfor er det referert utdrag fra innspillene, mens alle fullstendige høringsinnspill ligger vedlagt saken.

Vurdering

Kommunen skal vurdere søknaden i forhold til kommunale planer, vurdere inntømme merknader/uttalelser og gi en uttalelse til saken som skal oversendes fylkeskommunen for endelig behandling. Av søknaden samt fylkeskommunens oversendelsesbrev anses det som klart at konsekvensutredning etter plan- og bygningsloven ikke er nødvendig. Dette tar kommunedirektøren til etterretning.

Høringsinnspillene

Nordland Fylkes Fiskarlag, Naturvernforbundet og Harangsfjord Grendelag har alle i sine høringsuttalelser bedt om at søknaden avslås.

Dette begrunnes i høringsuttalelsene bl.a med at den omsøkte lokaliteten gir bekymringer knyttet til;

- Reduserte muligheter for bruk av fjordsystemet til yrkesfiske, fritidsfiske og rekreasjon, spesielt på grunn av området ankerfestene berører.
- Anlegget kommer i berøring med en attraktiv kveiteplass
- Bekymring for lokalitetens påvirkning av gyteområdene for torsk 3,5 km nord for det omsøkte anlegget.
- Økt fare for forurensning fra lokaliteten, spesielt innover i Ursfjorden.
- Støy og lys fra anlegget.
- Bekymring for visuell forurensning for lokalbefolkning og besøkende.
- Området regulert som FFFNA, og i slike fellesområder må akvakulturtiltak ikke være i konflikt med ferdsel-, fiske-, friluftsliv- eller naturformål.

Samtidig poengterer Harangsfjord grendelag at oppdrett generelt gir positive ringvirkninger for både kommunen og samfunnet, men at nye konsesjoner må settes på vent til oppdrett generelt blir mer miljømessig bærekraftig.

Anlegget vil nødvendigvis beslaglegge en del areal der dette blir lokalisert. Dette gjelder imidlertid i større eller mindre grad for all næringsvirksomhet som baserer seg på en eller annen form for produksjon, og da i særlig grad produksjon som baserer på utnyttelse av lokale naturressurser. Bindal kommune har betydelige fjord-, sjø- og strandarealer. Det arealet som beslaglegges av oppdrettsnæringa i Bindal er imidlertid relativt lite i forhold til tilgjengelig sjøareal i kommunen.

Støy er og vil være en utfordring i nærheten av oppdrettsanlegg når disse er i drift. Det er både fast bosetting og en del fritidsbebyggelse på Gaupa, men anlegget anses ikke å være direkte sjenerende for disse. Det bør imidlertid kunne stilles krav om tiltak som kan redusere støy og lys fra anlegget dersom det gis konsesjon for etablering av lokaliteten.

I Akvaplan-Niva sin rapport fra B-undersøkelsene er det registrert 80% hardbunn og 20% bløtbunn på lokaliteten. Sedimentene bestod primært sett av sand og skjellsand og det er mye fjellbunn på lokaliteten. Bunnen er også bratt skrånende fra 100 – 400 m i anleggssonen, noe som vanskeliggjorde prøvetaking med grabb.

Vekst i torskeoppdrett må skje innenfor bærekraftige rammer, og aktørene er avhengige av å ha et regelverk som bidrar til at torskeoppdrett drives miljømessig forsvarlig. Alle aspekter rundt forurensning og andre miljøkonsekvenser i forbindelse med søknaden, skal derfor vurderes av Statsforvalteren i Nordland.

Avstand til gytefelt/gyteområde for villtorsk er en problemstilling som også høringsinnspillene har satt søkelys på. Bindal kommune har vurdert avstanden fra omsøkte lokalitet til nærmeste gytefelt for torsk (Brekken) til om lag 5 km. Det fremgår imidlertid av «Forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret» § 7 bokstav a, at lokalitet for torsk ikke skal etableres i gyteområder for vill torsk.

Regelverket oppstiller i utgangspunktet et forbud mot å etablere lokaliteter for torskeoppdrett i gyteområde for torsk. Fiskeridirektoratet har imidlertid adgang til å gi dispensasjon fra dette forbudet i særlige tilfeller, men dispensasjonsadgangen er meget snever. Alle datasettene for Havforskningsinstituttets kartlegging av gytefelt for kysttorsk bygger på en sammenstilling av eggdata og strømmodellering.

Avstanden fra omsøkt lokalitet «Fornes» til en annen omsøkt lokalitet «Slåttvika/Hundholet» i Sømna er om lag 2 km. Dette er en søknad fra MOWI angående laksekonsesjon. Fortøyningene til disse to omsøkte anleggene vil delvis overlappe hverandre.

Lokalitet «Slåttvika/Hundholet» er per i dag ikke sluttbehandlet av Nordland fylkeskommune (NFK), men skal behandles parallelt med søknaden for lokalitet «Fornes». Signaler fra NFK går i retning av at det trolig ikke vil bli aktuelt å gi konsesjon til begge søknadene, og at det da blir enten en laksekonsesjon i Sømna eller en torskekonsesjon i Bindal. Det er naturligvis også mulig at begge konsesjonssøknadene får avslag etter NFK sin behandling.

Området er i kystsoneplanen avsatt til «Bruk og vern av sjø og vassdrag» og i slike fellesområder kan det tillates etablering av akvakultur, dersom det ikke foreligger særlige grunner for å avslå søknaden.

Planverket

I kommuneplanens arealdel, vedtatt i 2004, er sjøområdet for den aktuelle akvakulturlokaliteten lagt ut som FFFNA-område. I kystsoneplanen «Kystplan Helgeland» er området lagt ut til «bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (6001). Arealformålet omfatter flerbruksområder hvor det gis åpning for akvakultur.

I forbindelse med utarbeidelsen av kystsoneplanen gjorde Fiskeridirektoratet en prioritering av alle fiskeriområder, og klassifiserte de etter om de anses som nasjonalt viktige, regionalt viktige eller lokalt viktige. Kun de områder som er klassifisert som nasjonalt og regionalt viktige fiskeriområder er tatt inn i planforslaget.

I kommunens behandling av ny akvakulturlokalitet «Fornes» må det tas stilling til om hensynet til fiskeri- og innbyggerinteressene eventuelt er så tungtveiende at disse skal ha forrang framfor etablering av ny akvakulturlokalitet.

Næringssatsing

Bindal kommune hadde omstillingsstatus ut 2021, og har lenge sett en jevn nedgang i befolkningstallet. Kommunen har flere ressurser som kan og må brukes til å snu denne trenden, og det er naturlig at de naturgitte ressursene må utnyttes til å skape nye arbeidsplasser. Matproduksjon, både til lands og i sjøen, er definert som nøkkelsektorer i Bindal.

For Bindal kommune har det derfor vært og er fortsatt viktig å legge til rette for akvakulturvirksomhet. Tilrettelegging for nye lokaliteter har stor betydning for mulighetene for økt verdiskaping og sysselsetting i kommunen. Dette er også bakgrunnen for at Bindal kommune både i gjeldende arealplan og i kystsoneplanen har valgt å legge ut store flerbruksområder der akvakultur er tillatt.

Akvakulturnæringa er i stadig utvikling, og det er derfor nødvendig med fleksibilitet i planen. Bindal kommune har derfor søkt å verne de områdene som er viktige for natur-, friluftsliv- og fiskeriinteressene på bakgrunn av innspill fra sektormyndighetene.

Både havbruksnæringen og fiskerinæringen har betydning for økonomi, verdiskaping, bosetting og arbeidsplasser langs hele kysten. Bindal kommune er opptatt av at videre utvikling i de to næringene må sees i sammenheng, og at ressursene forvaltes til det beste for dagens og fremtidige generasjoner.

Kommunedirektøren mener at omsøkte tiltak anses å være i tråd med gjeldende kystsoneplan, og er i samsvar med kommunens målsetting om å satse på kommunens naturgitte fortrinn.

KOMMUNEDIREKTØREN I BINDAL KOMMUNE, Terråk, 05.08.2022

Knut Toresen

kommunedirektør

Kjell Andersen

plan- og utviklingssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Oldervikveien 5
7980 TERRÅK

Dato 23.06.2022
Sak 2022/652 2

Innspill fra Nordland Fylkes Fiskarlag til høring av søknad om etablering av lokalitet Fornes i Bindal kommune

Nordland Fylkes Fiskarlag viser til søknad fra Gadus Group AS om etablering av lokalitet Fornes i Bindal for oppdrett av torsk. Lokaliteten søkes klarert for en maksimalt tillatt biomasse på 3500 tonn.

Planstatus

Bindal kommunes gjeldende kystsoneplan ble vedtatt i 2019. Området lokaliteten søkes etablert i er avsatt til formålet kalles V6 - 6001 - Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone. Bestemmelsen til formålet lyder som følger:

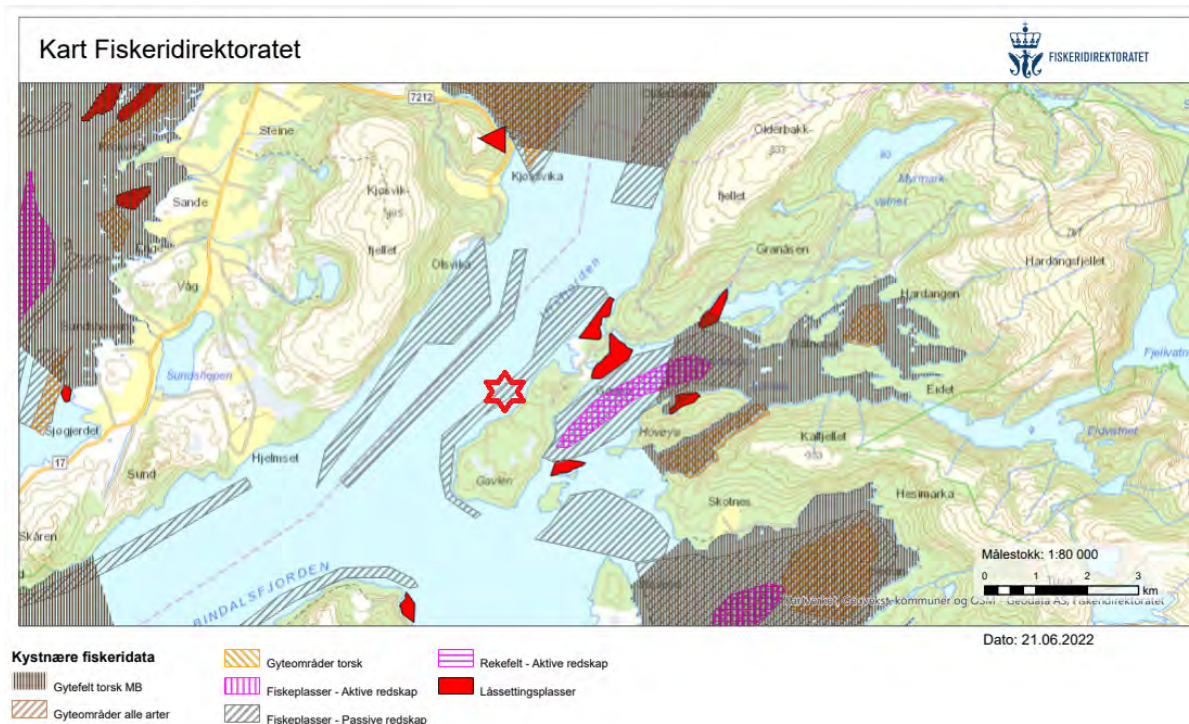
«3.3. Bruk og vern av sjø og vassdrag (6001)

3.3.1. Bruk eller vern av sjø og vassdrag dypere enn 20m (6100)

Dette er fellesområder i kystsonen hvor det ikke er foretatt en konkret avveining mellom ulike brukerinteresser. Innenfor disse områdene kan det tillates etablering av akvakultur, dersom det ikke foreligger særlige grunner for å avslå søknaden.

Etablering av akvakultur er ikke tillatt hvis dette har vesentlig negativ konsekvens for registrerte nasjonale eller regionale interesser knyttet til særskilt verdi for naturmangfold, verdensarv, kulturminner og friluftsliv, eller som er tilsvarende viktig for transport og ferdsel på sjøen, eller der konsekvenser av en slik etablering vil være usikker. Tiltak som hindrer reindriftas rett til å flytte rein, er ikke tillatt. Reindriftas arealbrukskart skal legges til grunn ved vurdering av konflikt mellom akvakulturanlegg og reindrift. Ved tvil om tiltaket har konsekvenser for reindriftas rett

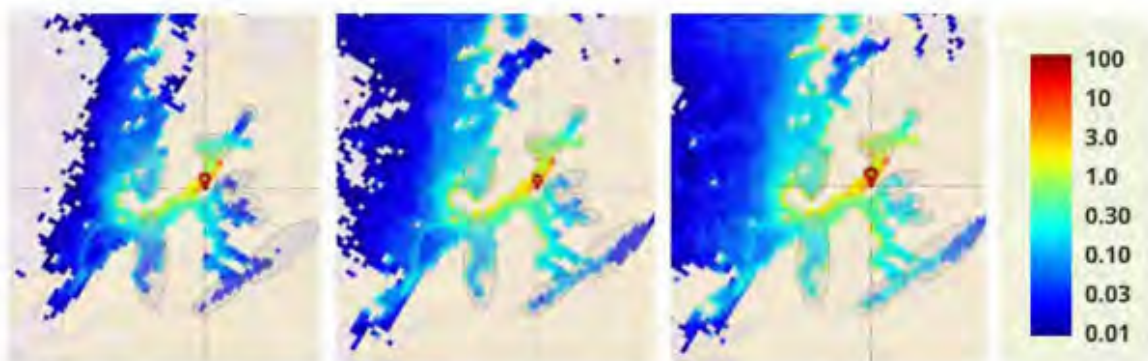
til å flytte med rein, skal uttalelsene fra berørt reinbeitedistrikt og Fylkesmannen innhentes.»

Anlegget som nå ønskes etablert kommer i direkte konflikt med en fiskeplass for kveite, og er omkranset av gytefelt for kysttorsk kartlagt av Havforskningsinstituttet.

Fiskeridirektoratet har kartlagt gyteområder for torsk ved å intervjuere yrkesfiskere. Den flytende delen av anlegget og fiskeforbudssonen på 100 meter vil gjøre deler av fiskeplassen utilgjengelig for fiskere. Det er svært dypt i Bindalsfjorden, og fortøyningene for anlegget vil strekke seg svært langt, og vil også kunne gjøre det utfordrende å utøve fiskeriaktivitet i fjorden.

Gadus Group AS har lagt ved sine vurderinger av risiko for påvirkning av villtorsk fra oppdrettsanlegg i et eget dokument i søknaden, datert 15. januar 2022. Et utdrag fra vurderingen:

Figur 6: Strømsimulering lokalitet Fornes i ROMS-modell Nor Kyst 800 – 10, 20 og 30 dagers drift

Strømsimuleringene viser en partikkelkonsentrasjon på 0-3% sammenlignet med utslippspunktet (som definerer skalaen i simuleringsmodellen) i alle gytefeltene i nærhet av den omsøkte lokaliteten. Det er ingen nasjonalt eller regionalt viktige gytefelt under 20km fra den omsøkte lokaliteten som vil bli påvirket. Gytefeltet med høyest verdi i nærhet av den omsøkte lokaliteten (verdi 4 - med god retensjon) er Remodden som ligger 13.3km fra lokaliteten. Dette gytefeltet har en simulert partikkelkonsentrasjon på under 1% i forhold til utslippspunktet etter både 10, 20 og 30 dagers simulering. Vi mener dette ytterligere bekrefter at en potensiell gyting i merd fra den omsøkte lokaliteten ikke vil utgjøre en risiko for naturmangfoldet.

I dokumentet skriver Gadus at det nærmeste gytefeltet med høyest verdi (4 – med god retensjon) ligger 13,3 km fra omsøkt anlegg (Remodden). Konklusjonen fra strømsimulering er at etablering av lokalitet Fornes ikke vil utgjøre risiko for naturmangfoldet for nærmeste gytefelt med verdi 4. Det stemmer ikke at nærmeste gytefelt med verdi 4 og høy retensjon ligger 13,3 km fra omsøkt anlegg.

Ca. 3,5 kilometer nord for lokaliteten har Fiskeridirektoratet kartlagt et gyteområde som har som merknad at det er et meget viktig felt for fiskere fra Bindal og Sømna. Overlappende med gyteområdet har HI kartlagt et gytefelt som har gytefeltverdi 4, med noe egg, men stor tilbakeholdelse av egg/høy retensjon. Fra rapporten Fisken og Havet – Kartlegging av gytefelt. Gytefelt for kysttorsk, som ble utgitt av HI i 2013 står følgende om lokale gytefelt og betydningen av høy retensjon:

«Hvis derimot egg og larver holdes tilbake, for eksempel gjennom en retensjon av pelagiske egg i strøm, vil dette gi opphav til en populasjonsstruktur på finere skala. Det siste vil bety at populasjonene langs kysten genetisk kan være forskjellige mellom geografiske områder. Dette kan også gi opphav til lokale tilpasninger til lokale miljøforhold. Mange små populasjoner vil være genetisk mer sårbare ovenfor både tilfeldig genetisk drift (genetisk endring som skyldes tilfeldigheter og ikke at noen gener er mer overlevelsedyktige) og ytre påvirkninger.

(...)

En annen hensikt er å kunne fokusere på retensjon/ spredning av egg som er en viktig mekanisme for å skape eller bryte ned populasjonsstruktur. Gytefelt der eggene blir holdt igjen av strøm vil kunne representere en lokal populasjonsstruktur som kan representere en verdi. Disse forholdene har vært ønskelig å inkludere i gytefelt for å gjøre nøkkelområdet anvendelig i forhold til aktuelle inngrep og relevant i forhold til konsekvenser av tiltak.»

Det satses nå sterkt på oppdrettstorsk. Forrige gang det ble satset på torskeoppdrett fikk næringa store problemer med rømt fisk, gyting i merd, kannibalisme og sykdom. Næringsaktører innenfor torskeoppdrett mener nå at man har kommet så langt med avlsprogrammet at torsken er blitt mer som et husdyr å regne. De største utfordringene knyttet til torskeoppdrett har vist seg å være spredning av sykdom og genetisk påvirkning på ville lokale kysttorskbestander. Allerede i regjeringens strategi for «Bærekraftig framtidsrettet torskeoppdrett» fra 2009 ble det vist til at oppdrett av torsk kunne føre til store problemer for kysttorsken. Det ble derfor slått fast at regjeringa ønsket å innføre et krav om nullutslipp av egg og yngel fra torskeoppdrett innen 2015. Så vidt vi kjenner til er det fortsatt ikke utviklet gode metoder for dette.

Havforskningsinstituttets årlige risikorapport ble nylig publisert 04.05.22. I risikorapporten skriver forskerne om en rekke bekymringer om påvirkningen oppdrettet torsk kan ha på vill torsk, særlig kysttorskbestanden som det står dårlig til med. Næringa påstår at dagens oppdrettstorsk har tilpasset seg et liv i merder, og at problemene man hadde sist torskeoppdrett var i vinden nå er løst. Det finnes ikke dessverre ikke dokumentasjon som kan underbygge denne påstanden, og fram til man får på plass mer kunnskap og erfaring mener Nordland Fylkes Fiskarlag at en må være føre-var når det gjelder etablering av oppdrettslokaliteter for torsk i områder som har kartlagte gytefelt for kysttorsk.

Oppdrett av både laks og marine arter i sjø gjør at en vil få endrede forhold når det kommer til miljø. Fôring fører til at vill fisk trekkes til merdene og spiser spillfôr, som igjen påvirker kvaliteten på villfisken. Nøtene må impregneres, og kobber blir ofte brukt til dette, som igjen akkumuleres i bunnsedimentene. Når store mengder fisk lever tett i merder får en ofte problemer med både sykdom og parasitter.

Havforskningsinstituttet (HI) gav i mai 2021 ut rapporten «*Kunnskapsgrunnlag for mulig påvirkning fra oppdrettstorsk og levendelagret torsk på villtorsk*». I rapporten oppsummeres følgende:

«Forskning viser at bestandene av kysttorsk er truet, og det er foreslått en gjenoppbygningsplan i nord. HI anbefaler at miljøeffekter av torskeoppdrett inkluderes i arbeidet med gjenoppbygningsplanen. Lokale gytefelt langs hele kysten, spesielt sårbare fjordbestander, bør fortsatt beskyttes mot torskeoppdrett.

Kunnskapen om effekten av genetiske interaksjoner mellom domestisert oppdrettstorsk og villtorsk er i stor grad manglende. Det foreligger imidlertid mye kunnskap om negative effekter av rømt oppdrettslaks. Risikoprofilen for torsk antas å være høyere, spesielt for svake bestander av kysttorsk, og vil avhenge av hvor stort presset fra oppdrettspopulasjonen er i forhold til størrelsen på lokale bestander, samt grad av domestisering og genetisk avstand til villtorsken. I tillegg både rømmer og gyter oppdrettstorsk i merd, og det finnes ikke barrierer mellom generasjoner hos en rein marin art som torsk.

Rømt torsk kan også spre sykdom til villfisk, eller påvirke økosystemene på andre måter (for eksempel konkurranse om beiteområder eller predasjon). Det er også en rekke parasitter, bakterielle og virale agens som kan bli utfordrende ved økt oppdrett og levendelagring av torsk. I tillegg kan torskeoppdrettsanlegg føre til endringer i vandringsmønster, adferd, fysiologi og reproduksjon hos vill torsk som igjen kan påvirke overlevelse, vekst og rekruttering.»

Vurdering

Vi viser igjen til bestemmelsen knyttet til flerbruksområder i sjø:

«Bruk eller vern av sjø og vassdrag dypere enn 20m (6100)

(..)

Innenfor disse områdene kan det tillates etablering av akvakultur, dersom det ikke foreligger særlige grunner for å avslå søknaden. Etablering av akvakultur er ikke tillatt hvis dette har vesentlig negativ konsekvens for registrerte nasjonale eller regionale interesser knyttet til særskilt verdi for naturmangfold, verdensarv, kulturminner og friluftsliv, eller som er tilsvarende viktig for transport og ferdsel på sjøen, eller der konsekvenser av en slik etablering vil være usikker.(...)»

Gadus Group AS har gjort egne vurderinger av risiko for påvirkning av villtorsk fra oppdrettsanlegg, men i vurderingen har selskapet opplyst at det nærmeste gytefeltet med verdi 4 ligger 13,3 km fra lokaliteten, noe som ikke stemmer! Nærmeste gyteområde for kysttorsk ligger kun 3,5 km nord for omsøkt lokalitet.

Nordland Fylkes Fiskarlag mener at det, utfra dagens kunnskap om risiko for genetisk interaksjon og spredning av sykdom til vill torsk, er en reell fare for vesentlig negativ konsekvens for registrerte nasjonale eller regionale interesser for naturmangfold, dersom det etableres en oppdrettslokalitet for torsk som omsøkt. Det er kartlagt et regionalt viktig gyteområde for kysttorsk kun 3,5 km nord for lokaliteten, som overlapper med et gytefelt kartlagt av HI med gytefeltverdi 4. Konsekvensen av en slik etablering vil være usikker, og vi mener at det ut fra bestemmelsen knyttet til flerbruksområdet avsatt i kommunens plan ikke kan gis anledning til en oppdrettslokalitet for torsk. Rekruttering til bestanden, gjennom ivaretagelse av kartlagte gytefelt, må anses å være av både regional og nasjonal interesse knyttet til særskilt verdi for naturmangfold.

Konsekvensen av en slik etablering vil dessuten være svært usikker, og vi mener at det ut fra bestemmelsen knyttet til flerbruksområdet avsatt i kommunens plan **ikke** kan gis anledning til etablering av en oppdrettslokalitet for torsk som omsøkt.

Vennlig hilsen

Hanne Fagertun
Daglig leder

Mira Bolsøy Aasjord
Rådgiver

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift.

Kopi til:

Nordland fylkeskommune
Fiskeridirektoratet
Fiskeridirektoratet region Nordland
Havforskningsinstituttet
Brønnøy Fiskarlag
Statsforvalteren i Nordland
Mattilsynet

Postmottak, Fylkeshuset, 8048 Bodø

Postboks 185 Sentrum
Postboks 1870 Nordnes

Statsforvalteren i Nordland, PB 1405, 80
Felles postmottak Postboks 383

på Sør-Helgeland

v/Kjærand Torgersen
Nordhus 20
8909 BRØNNØYSUND
kjaerand@gmail.com

Nordhus, 27. juni 2022

Bindal kommune
Oldervikveien 5
7980 TERRÅK
postmottak@bindal.kommune.no

**Høringsuttalelse søknad om torskeoppdrett ved Fornes. Søker:
Gadus**

Torskeoppdrett er et nytt satsingsområde langs kysten vår. Naturvernforbundet (NNV) er derimot sterkt bekymret for at slike oppdrett vil føre til ytterligere press på den sårbare kysttorsken som havforskerne vurderer til å være truet langs hele kysten. På Naturvernforbundets landsmøte som var 22–24 april 2022, ble det vedtatt en uttalelse der det etterlyses strengere krav til hvor og hvordan det oppdrettes torsk. I denne står det blant annet:

«Naturvernforbundet er av den oppfatning at eventuelt oppdrett av torsk kun må forgå i lukkede anlegg – Og da i anlegg som ikke forringer naturmangfold og landskap, samt ikke fortrenger tradisjonelle næringer.» I søknaden til Gadus er det planlagt oppdrett i åpne anlegg.

På samme måte som oppdrettslaks; kan oppdrettstorsk i åpne anlegg spre sykdommer og parasitter til villfisk. Torsken kan dessuten gyte i merdene, og er derfor ikke avhengig av å rømme for å blande gener med villtorsken – i motsetning til laks som må opp i elver for å gyte. I følge [forskrift om tillatelse til akvakultur av andre arter enn laks, ørret og regnbueørret § 7 bokstav a](#): "er det ikke anledning til å etablere torskeoppdrett i gyteområder for villtorsk». Torskens gyteområde omfatter ikke bare selve området der eggene slippes, men gyter over både tid og rom. Denne påstanden er begrunnet i [Havforskningsinstituttets kartlegging av gytefelt for kysttorsk](#), hvor gytefeltet defineres i tid til å omfatte perioden fra den voksne fisken er samlet på gyteplassen til og med eggenes planktoniske fase. Siden torsken gyter i havet kan egg og yngel spres over store avstander, og kryssing mellom oppdrettstorsk og kysttorsk synes derfor enda vanskeligere å unngå enn kryssing mellom villaks og oppdrettslaks. Naturvernforbundet er av den mening at anlegget

på Fornes ligger for nært gyteområder, og risikoen for blanding av «oppdrettsgener» inn i den lokale kysttorkestammen er for stor. Vi ber Bindal kommune om å handle «føre var» i denne saken.

Grunnlaget for overnevnte uttalelse er også hentet fra [Havforskningsinstituttets risikorapport for norsk fiskeoppdrett 2022](#). En rapport fra Havforskningsinstituttet (HI) der det fremgår at vi har lite kunnskap om konsekvensene av torskeoppdrett i åpne merder. Rapporten anbefaler likevel, på bakgrunn av nåværende viten, at det ikke bør etableres torskeoppdrett i områder der villtorsk har gytefelt – spesielt gjelder dette i fjorder med små og sårbare kysttorskbestander. Gadus mener i søknaden at dette unngås ved at det omsøkte anlegget ligger et stykke unna gytefelt. Mens modellene for spredning av larver i samme søknad viser at larvene kan spres både innover og utover i fjorden. Denne spredningen kan, ifølge søknaden, skje helt utover mot Torgfjorden.

Dette poenget fremstår særlig aktuelt i lys av ny forskning som viser at kysttorsken har «[supergener](#)» som gjør den mer tilpasningsdyktig i møte med klimaendringer og andre forandringer i naturen. Vi bør være ekstra varsomme med kysttorsken siden det er grunn til å forvente stadig flere slike endringer i tiden fremover. Vi i Naturvernforbundet mener derfor at det er ekstra viktig å beskytte kysttorsken mot genetisk påvirkning fra oppdrettstorsk, slik at kystorskens mulighet til å tilpasse seg fremtidige endringer ikke svekkes.

I søknaden argumenterer Gadus mot disse fakta, men uten å vise til forskning som bekrefter det de sier. I [Havforskningsinstituttets risikorapport for norsk fiskeoppdrett 2022](#) er det en grundig analyse av risikoen ved torskeoppdrett. I konklusjonen står det:

«Om torskeoppdrett skulle øke, vil det derfor være behov for mer detaljerte risikovurderinger i mindre områder og/eller i områder med høy eller differensiert risiko, for eksempel mellom indre og ytre områder. Begrenset tilgang til areal og nye lokaliteter, i hovedsak på grunn av usikkerhet knyttet til rømming, gyting i merd og påvirkning på gytefelt og gyteområder, ser derfor på kort og mellomlang sikt ut til å være en flaskehals for ytterligere vekst av torskeoppdrett i åpne merder. **Det finnes heller ingen vitenskapelig dokumentasjon som støtter påstandene om at oppdrettstorsken som har vært domestisert i 6-7 generasjoner er mindre rømmingsvillig, klarer seg dårlig i naturen, at gyting i merd er begrenset, og at vekstfôret for torsk gir dårlig overlevelse av egg og yngel.** (NNVs utheving) Disse påstandene har dermed ikke blitt vektlagt i vår vurdering av sannsynligheter, men er synliggjort i vurderingen av kunnskapsstyrke. Før denne kunnskapen er på plass, anbefales en betydelig mer forsiktig vekst enn det som ligger til grunn for denne risikovurderingen.» (Risikorapport for norsk fiskeoppdrett, Havforskningsinstituttet, 2022)

Naturvernforbundet har hentet inn informasjon fra lokale fiskere som vi mener har betydning for søknaden. Det finnes, ifølge lokale fiskere i området, bestander av hummer i umiddelbar nærhet til omsøkt anlegg. Flere har fått dette som bifangst i garn og krabbeteiner. [Vi vet at lusemidlene fra lakseoppdrett skader larvene til hummer](#), vi har ikke kunnskap om hvilke skader medisiner og eventuelle avlusningsmidler brukt i torskeoppdrett kan ha. Lokale fiskere pleier også å fiske kveite i området, og fortøyningene til dette anlegget vil være til hinder for dette fisket.

Jamfør Naturmangfoldslovens § 8, plikter Bindal kommune å ta hensyn til dette som en del av kunnskapsgrunnlaget når søknaden skal vurderes. Trolig finnes det også flere fiskeinteresser i området rundt omsøkt lokasjon som bør hensynstas for at kommunen skal oppfylle § 8 i nevnte lov.

Med bakgrunn i overnevnte argumentasjon og ut ifra de referanser Naturvernforbundet viser til, ber vi Bindal kommune avslå søknad om etablering av torskeoppdrett ved Fornes.

Leder i Naturvernforbundet på Sør-Helgeland

Kjærand Torgersen

Referanser:

Rapport Havforskningsinstituttet, *Fisken og havet 2020*, <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/fisken-og-havet-2020-2>, besøkt 24/6 2022

Rapport Havforskningsinstituttet, *Risikorapport for norsk fiskeoppdrett 2022*, <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2022-12>, besøkt 24/6 2022

Naturmangfoldsløven: <https://lovdata.no/lov/2009-06-19-100/§8>, besøkt, 24/6 2022

Forskrift om akvakultur, andre arter: <https://lovdata.no/forskrift/2004-12-22-1799>, besøkt 26/6 2022

Havforskningsinstituttet, *Fisken og havet 2013*, https://www.hi.no/resources/publikasjoner/fisken-og-havet/2013/fh_1-2013.pdf

Havforskningsinstituttet, *Labforsøk viser: Lusemiddelet deltametrin er svært giftig for hummerlarver*, <https://www.hi.no/hi/nyheter/2020/september/nye-labforsoek-viser-lusemiddelet-deltametrin-er-svaert-giftig-for-hummerlarver>, besøkt 27/6 2022

Fra Harangsfjord grendelag

Harangsfjord 29. juni 2022

v/ leder Grete Solvang

Båtnesveien 371

7981 Harangsfjord

Bindal kommune

Rådhuset

7980 Terråk

Vedrørende søknad om ny lokalitet for torsk ved Fornes i Ursfjorden, Bindal

Harangsfjord grendelag er grunnleggende sterkt imot at det etableres oppdrettsanlegg på lokaliteten det søkes om.

Miljøbelastning og forurensning

De senere årene har oppdrett blitt en viktig vekstnæring for kyst- og fjorddistriktene. Takten i nye etableringer har hatt en enorm fart, selv om vi vet at næringen sliter med å finne måter å drifte på som gjør oss sikre på at den på sikt er bærekraftig i forhold til naturen. Det er stor usikkerhet rundt betydningen for miljøet i fjordene, påvirkning på vill fisk og andre arter, samt fortrenkning av andre næringer og annet bruk av områdene. Vi mener det er all grunn til å ta et skritt tilbake og stanse takten i nyetableringer til man har løst forurensningsproblemene næringa representerer, og funnet tryggere og mer bærekraftige metoder for oppdrett i sjø.

Tålegrensen nådd

Ursfjorden og Bindalen har allerede en rekke oppdrettsanlegg. Disse legger beslag på areal, fiskeplasser og landskap, og lyser opp og støyer som små, flytende byer. Som lokalbefolkning kjenner vi veldig på at det er en grense for hvor stor del av fjordsystemene som skal påvirkes på denne måten: Anleggene stopper ikke der ringene slutter, - lys og støy sprer seg mange kilometer og siktlinjer og utsyn forandres totalt. Det er en tålegrense for alt, også for hvor stor visuell forandring man vil leve med i et naturområde. Vi syns det er nok oppdrett i Ursfjorden allerede, og vil bevare naturområder som er helt fri for anlegg, - også uten den visuelle forandringen de innebærer.

Fortrenger fjordfisket

Fjordfiske har til alle tider hatt stor betydning for så vel sjarkfiskere som lokalbefolkningen rundt Ursfjorden. Her er gyteplasser for både kveite og fjordtorsk, og fjorden har vært- og er - er en av Norges rikeste fjorder for kveitefiske. Eksisterende anlegg legger allerede beslag på viktige fiskeplasser, og fjordfiskere og vi andre har mistet gamle garnsett og fiskeplasser for vad på grunn av anlegg og fortøyninger. Slike kan ikke erstattes. Anleggene fortrenger annen næring og annen form for fiske.

Store arealer i fjorden er allerede dekket av oppdrettsanlegg, og i tillegg til søknaden som gjelder Fornes, er det søkt om enda en lokalitet for laks på andre sida av fjorden, ved Slåttvika/Hundhålet. Ved vurdering av disse må hele Ursfjorden ses under ett. Tidevannsstrømmen går inn Ursfjorden på Gavlsida og ut på Sømnasida. Slam og forurensning fra et anlegg ved Fornes vil dras med strømmen innover i fjorden. Lokale fiskere ser mye slam på garna og setter dette i sammenheng med oppdrettsanleggene. Det er i det hele tatt stor usikkerhet omkring hvilke konsekvenser de store mengdene utslipp og forurensning fra en voksende oppdrettsnæring vil ha for annen fisk og andre arter.

Det er registrert hummer flere steder, spesielt ved Gavlen. Dette er også er hovedplassen der vi fisker krabbe når det er sesong for det.

Andre verdier må gå foran

Vi ser verdien av at det skapes arbeidsplasser, men ingen trær vokser inn i himmelen. Oppdrettsnæringen representerer en stor kapital, masse penger og ressurser. De kommer med digre båter og kraner og krysslegger fjordene med kjetting, anker og tauverk, flombelyser og bråker. Som lokalbefolkning kjenner vi oss maktesløse overfor dette store, plasskrevende maskineriet som settes i gang. Vi mener det må skapes en balanse mellom ulike interesser, slik at også de ikke-materielle, ikke-kommersielle verdiene for folk tas hensyn til. Det kan synes stusselig å måle verdien av et garnsett opp mot en stor og kapitalsterk næring. Eller verdien av ei gammel med, av gammel og nødvendig kunnskap om hvor fisken står. Men for oss er dette store og viktige verdier.

Det er på tide å sette på håndbrekket for nyetableringer i fjorden, og heller arbeide for at næringa skal utvikle seg til å bli mer bærekraftig samtidig som man verner om naturmangfold og andre verdier. Målet må være ei oppdrettsnæring som balanseres i forhold til andre interesser, og som vi alle kan være stolte av. Skal man nå dette målet, må man sette på bremsene og styre utviklingen i riktig retning.

Med vennlig hilsen

Harangsfjord Grendelag

V /leder Grete Solvang